

РЕШЕНИЕ

№ 133

гр. София, 28.02.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 9-ТИ ТЪРГОВСКИ, в публично заседание на четиринадесети февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Светла Станимирова

Членове: Рени Ковачка
Васил Василев

при участието на секретаря Пролетка Асенова
като разгледа докладваното от Васил Василев Въззивно търговско дело № 20231001000217 по описа за 2023 година

Производството е по чл.267 и сл. от ГПК.

Делото е образувано по въззивна жалба от „РЕЗОН“ ООД, ЕИК: 121184622 против Решение 38 от 06.01,2023 г. по описа на СГС, ТО, VI - 7 с-в по т.д. 20211100901806/2021 г., с което е признато за установено по отношение на „РЕЗОН“ ООД, ЕИК 121184622 на основание чл. 95б, ал. 1, т. 1 ЗАПСП, че е нарушил притежаваното от Г. Р. Х., ЕГН *****, и адрес: град ***, ул. „***“ №* авторско право върху кръстословица чрез възпроизвеждането ѝ без съгласие и без обозначаване на автора в бр. 173 (2526) от 10.09.2010 г. на в. „София днес“. В жалбата са развити подробни съображения относно незаконосъобразността на решението. Иск се същото да бъде отменено и вместо него бъде постановено решение, с което предявения иск бъде отхвърлен.

По делото е постъпил отговор на въззивната жалба от Г. Р. Х., ЕГН: *****, с който се оспорва същата.

Софийският апелативен съд, като взе предвид подадената въззивна жалба, съдържащите се в същата оплаквания, съобразявайки събраните по делото доказателства намира следното от фактическа и правна страна: Първоинстанционното производство е образувано по искова молба с правно основание чл. 95б, ал. 1, т. 1 ЗАПСП, в която ищецът Г. Р. Х. твърди, че е автор на кръстословица, която предоставя на ответника „Резон“ ООД за публикуване в издаваното от него периодично печатно издание в-к „София днес“ през 2004 г. в брой 121 (1001) от 17.03.2004г. Правото е отстъпено по силата на неформален договор

без права за повторно възпроизвеждане на произведението след предвидения в закона срок. Въпреки това ответникът публикува същата кръстословица и в бр.173 (2526) от 10.09.2010 г. на вестника без съгласието на ищеца и без обозначаване на авторството му.Иска се да бъде постановено решение , с което в отношенията между страните бъде признат факта на нарушението.

Ответникът е представил отговор,с който оспорва иска като поддържа,че същият е злоупотреба с права, тъй като са заведение множество други иски с подобен предмет между страните, което според ответника се прави единствено с цел инкасиране на разносните по делата.Оспорил е твърденията на ищеца, че кръстословицата, представлява произведение, което да е годен обект на защита по авторското право, тъй като не съдържа личен творчески принос, а е плод на компютърна програма и не е уникална, като за последното се излагат подробни аргументи в отговора.В случай,че съдът приеме, че процесното произведение е плод на авторския труд на ищеца и ползващо се със закрила съгласно ЗАПСП произведение, се твърди, че то е изработено по възложение на ответник и че на последния е предоставено неограничено право за неговото използване.

За да постанови обжалваното решение съдът е приел,че искът за установяване фактът на нарушението е предвиден изрично в чл.95б, ал.1, т. 1 ЗАПСП, поради което е допустим. Съдът е приел,че дори и да се касае за злоупотреба с права,то това е основание за претендиране на обезщетение за вреди, но не влияе върху допустимостта на иска. Съдът е приел,че между страните е безспорно, че ищецът е предоставил на ответника по електронна поща файл с кръстословица, която е публикувана от ответника в брой 121 (1001) от 17.03.2004г на в. „София днес“ с обозначаване на ищеца като автор, както и че същата кръстословица е публикувана и в бр.173 (2526) от 10.09.2010 г. на в. „София днес“ без обозначаването на ищеца като неин автор. За основателността на иска ищецът следва да установи, че е носител на авторско право върху процесното произведение, което е използвано от ответника чрез възпроизвеждането му в периодичен печат, без разрешение на автора и без обозначаване на авторството.Съдът е приел,че кръстословиците могат да са обект на авторскоправна закрила, тъй като са комплексни произведения на литературата и науката, т.е. покриват предпоставките на чл.3 ЗАПСП и не попадат в изключенията по чл. 4 ЗАПСП. Относно авторството на процесната кръстословица следва да се има предвид презумпцията по чл. 6, ал. 1 ЗАПСП, която не е оборена от ответника. Спорът по делото е дали процесната кръстословица е създадена в резултат на творческа дейност на ищеца или е плод на компютърна програма. Съдът приел,че по делото не са събрани доказателства установяващи твърденията, че кръстословицата е плод на такава програма.По делото е установено, че ищецът е автор на произведение, което е обект на закрила съгласно разпоредбите на ЗАПСП. Съдът е приел за неоснователно възражението на ответника, че е разполагал с отстъпено право за използване на произведението. За да се приеме, че отстъпеното първоначално право за използване е безсрочно, следва да се представят доказателства за това (сключен писмен договор, в който има такава уговорка), в противен случай приложение намират разпоредбите на чл. 36, ал. 4 и ал. 5 ЗАПСП, ограничаващи

предоставеното право както по време, така и по място. Тежестта е за ответника, а последния не е ангажирал доказателства за посочените обстоятелства, поради което съдът е приел, че към повторното публикуване на кръстословицата той не разполага с изрично отстъпено му право от автора за това използване. За неоснователно е прието и възражението на ответника, че производението е създадено при условията на чл. 42 ЗАПСП и поради това ответникът като поръчващ може да го ползва без разрешението на автора. Такива доказателства по делото не са събрани, тежестта за което е на ответника, поради което и не може да се приеме, че кръстословицата е създадена по поръчка на последния. Дори да се приеме, че производението е създадено по поръчка на ответника, то не изключва правото на автора да бъде обозначаван като такъв при всяко преиздаване, а в настоящия случай ответникът е публикувал процесната кръстословица без зачитане на това негово неимуществено право. Поради това съдът е приел, че авторското право на ищеца е нарушено от ответника, който ползва създадената от него кръстословица чрез повторното ѝ публикуване в бр.173 (2526) от 10.09.2010 г. на в. „София днес“ без да получи изричното съгласие за това на автора и без да обозначи авторството.

Софийският апелативен съд счита, че обжалваното решение е правилно и законосъобразно, поради което следва да бъде потвърдено. Атакуваното решение е валидно и допустимо, поради което съдът е обвързан от направените от жалбоподателя оплаквания в жалбата.

Поддържа се, че въззиваемия предявява поредица от искове подобни на настоящия, с които цели единствено в негова полза да бъдат присъдени разноси по делата, което представлява злоупотреба с право. За ищеца по делото била налице възможност да предяви всички искове за поредно публикувани кръстословици обединени в едно производство, като тогава нямало да се изразходва и ресурс на съда за водене на всички тези идентични дела.

Съдът счита, че това становище на жалбоподателя е неоснователно. За ищеца по делото, като носител на защитен от закона интерес, съществува възможността както да води отделни производства за всяко едно претендирано нарушение, така и да обедини всички претенции в едно производство. Подхода, който ищеца ще избере е негово право, което не подлежи на съдебен контрол и от този избран подход не могат да бъдат направени каквито и да било изводи в претендираната от жалбоподателя насока. За да е налице злоупотреба с процесуалното право на иск, както и за недопустимост на иска вследствие на това е необходимо кумулативното наличие на две условия: искът да е неоснователен, т.е. предметът на искова защита да не съществува и ищецът да знае за това несъществуване, но въпреки това да предявява иска. В настоящия случай ищецът претендира право, което му е признато от закона и искът е основателен. Ирелевантни при преценка на правния интерес са субективните оценки на страните за факти, които нямат правно значение и са извън предмета на спора. Не е и налице злоупотреба с право, тъй като ищецът защитава едно свое субективно право. Като носител на авторско право върху процесния обект той е свободен да прецени дали и кога да упражни регламентираната в ЗАПСП защита или въобще да не я

упражни. Затова упражняването на материално и процесуално право поначало е правомерно. Нещо повече, злоупотреба с право би била налице, когато ищецът е наясно, че претендираното от него право е неоснователно, но въпреки това, предявява иска единствено с цел да навреди на насрещната страна. В случая, инициираните от Г. Х. производства не само, че се отнасят за различни периоди и обекти, но и приключват успешно, с уважаване на исковете. Оплакването на ответника е, че ищецът не е съединил исковете за всички нарушения в едно исково производство. Това обстоятелство обаче е ирелевантно към фактическия състав на злоупотребата с право на иск, доколкото съединяването на искове по правило е само право на ищеца, а не и задължение /чл. 210 ГПК/. В случаите, когато по изключение законът предвижда задължително съединяване на искове /напр. по чл. 322, ал. 2 ГПК/, то последицата от липсата на такова е нередовност на исковата молба, при която следва да се приложи чл. 129 ГПК. Извън тези изключения от волята на ищеца зависи дали и в каква степен ще предяви съединени искове срещу ответника, поради което от липсата на възползване от тази възможност не следва по никакъв начин, че той злоупотребява с правото си на иск. По тази причина липсва и подобна злоупотреба по настоящото дело.

Според жалбоподателя съдът дал превес само на оборимата презумпция за авторство, въпреки че в производството, въпреки достатъчното данни, че огромният обем и интензитета на генериране на стотиците кръстословици в периода на създаването им от въззиваемия логически да сочи, че обективно не е възможно те да са били създадени само в резултат от усилията с молив върху хартия на един жив човек.

Съдът счита, че това становище на жалбоподателя е неоснователно и е в противоречие с установеното по делото. Както беше посочено по-горе по делото е безспорно, че ищецът е предоставил на ответника по електронна поща файл с кръстословица, която е публикувана от ответника в брой 121 (1001) от 17.03.2004г. на в. „София днес“ като под публикацията е налице обозначаване на ищеца като неин автор. От тези действия на ответника-настоящ жалбоподател може да се направи извод, че самия издател в процеса на съвместната работа е възприел кръстословицата като произведение с автор въззиваемия и дори е посочил в изданието автора на същата. Дали съставянето на определен брой кръстословици за определен период от време е по силите на един жив човек не може да се изведе от събраните по делото доказателства, а и това е извън предмета на настоящия спор.

Поддържа се, че в производството по делото, въпреки направеното възражение за липса на авторство, съдът не е изследвал възможността въпросната кръстословица да е създадена посредством компютърна програма.

Съдът счита, че становището на жалбоподателя е неоснователно. Въпреки твърденията, че за създаването на кръстословицата е използвана подобна програма, то в тази насока не са посочени каквито и да било доказателства от страна на настоящия жалбоподател. Какво беше посочено по-горе при първото публикуване на процесната кръстословица, за която няма спор, че е получена от въззиваемия, е посочено името на същия, което е показател за това, че към този момент жалбоподателя не е имал никакво съмнение относно авторството на същата. Защитната теза на ответника е, че процесната

кръстословица е създадена чрез използването на компютърна програма, при която човешкият фактор е сведен до минимум, поради което тя не била резултат от човешко творчество и креативни усилия на ищеца и върху нея не можело да има авторство. Дори и от тази теза обаче не следва, че ответникът напълно отрича участието на ищеца при създаването на произведението, а само липсата на всякаква човешка намеса би отрекла творческия характер на произведението. Подобна пълна липса на участие би била възможна, ако кръстословицата е творение на изкуствен интелект, което не се твърди от ответника. Ако ищецът е използвал компютърна програма, за да генерира кръстословицата, то това не изключва неговото участие при създаването ѝ, тъй като само той може да пусне в действие тази програма и само той може да въведе началните параметри на кръстословицата.

Поддържа се от жалбоподателя, че съдът не е задължил ищеца да докаже своето авторство на кръстословицата и едва след това да подложи на преценка дали е налице нарушение на авторските му права от ответното дружество.

Съдът счита, че становището на жалбоподателя е неоснователно. С факта на посочването под първата публикация на името на ищеца е налице признание, от страна на ответника, за авторството на кръстословицата, поради което е неоснователно искането за ново доказване на това обстоятелство.

Съдът не отчел и факта, че е нелогично и житейски неоправдано, в случай, че кръстословицата е резултат на човешки труд, то претендиращия авторството ѝ въззваем да се съгласи за този труд да получи под 2 лв. предвид обема ѝ. Именно от тази ниска цена се прави извода, че кръстословицата не е обект на човешки труд, поради което ищеца се съгласил да получи тази ниска цена.

Съдът счита, че това становище на жалбоподателя, предвид липсата на каквито и да било доказателства за използване на компютърна програма при създаването на кръстословицата, е неоснователно. Налице е свобода на договаряне при определяне на цените, поради което от тази цена не могат да се направят каквито и да било изводи. Предвид свободата на договаряне напълно е възможно кръстословицата да е предоставена за публикуване и безплатно.

Спорни както пред първата, така и пред настоящата инстанция са останали въпросите: 1). годен обект на авторското право ли е процесната кръстословица; 2). ищецът ли е неин автор; 3). имал ли е ответникът право или разрешение да използва кръстословицата чрез повторното ѝ публикуване в периодичния печат през 2010 г. По тези въпроси съдът намира следното: Несъстоятелно е оплакването в жалбата, че кръстословицата не е обект на авторско право по смисъла на чл.3 от ЗАПСП. Съгласно чл.3, ал.1 ЗАПСП, обект на авторското право е всяко произведение на литературата, изкуството и науката, което е резултат на творческа дейност и е изразено по какъвто и да е начин и в каквато и да е обективна форма. Тъй като изброяването на видовете произведения в чл.3 ЗАПСП е неизчерпателно, то за да бъде признато произведението за обект на авторското право, е достатъчно същото да не попада в посочените в чл.4 ЗАПСП изключения и да е създадено в резултат от творческа дейност. Кръстословицата несъмнено представлява произведение,

създадено в резултат на творческа интелектуална дейност на човека, като за създаването ѝ са необходими както специални знания и умения за подбор, анализ и систематизиране на наличната в различни източници информация, така и граматически и лексикални познания, умения за графическо и визуално представяне и т.н. Създаването на кръстословица представлява фактическо действие по създаване на авторско произведение, като резултат от творчески процес, на графично изображение на мрежа под формата на квадрати, в които са нанесени взаимно свързани, според писмените знаци, думи. Това е дейност, свързана със създаването на оригинален продукт и изискваща креативност. Така дефинирана, тя не попада в изчерпателно уредените изключения, посочени в чл. 4 ЗАПСП. Горния извод не може да се обори и от поддържаните от въззивника твърдения, че процесната кръстословица не е обект на авторско право, защото при създаването ѝ ищецът-въззиваем е ползвал компютърна програма. Както беше посочено по-горе за доказването на това обстоятелство не са направени никакви доказателствени искания от страна на жалбоподателя. По делото не са ангажирани доказателства, установяващи наличието на различна уговорка между страните по процесния договор за използване на предоставената от ищеца на ответника кръстословица. Затова правилно съдът е приел, че ищецът е автор на произведението. Съгласно разпоредбата на чл.35 ЗАПСП, произведението се използва по правило само след предварителното съгласие на автора, като в противен случай използването е противоправно и съставлява нарушение. Съгласието може да е изрично относно мястото и времето на разрешеното ползване, а ако не съдържа такава уговорка, следва да се приложат диспозитивните разпоредби на чл.36, ал.4, 5 и 6 ЗАПСП, съгласно които отстъпеното право е срочно, териториално ограничено и неизключително. Според ал.5 ако в договора не е уговорен срок, смята се, че правото да се използва произведението е отстъпено за три години. Поддържаната от ответника теза, съгласно която ищецът следва да докаже, че е ограничил изрично правото на използване, противоречи на уредбата на ЗАПСП - видно от изложения анализ, законът въвежда ограничения за ползването, ако изрично страните не са се отклонили от тях, а не обратното. По делото липсват и ангажирани от ответникът-жалбоподател доказателства, че със сключеният през 2004г. между страните неформален договор за използване, му е отстъпено правото да ползва процесната кръстословица безсрочно, което води до извода, че правото да се ползва произведението е отстъпено за срок от три години- чл.36, ал.5 ЗАПСП, изтекъл още през 2017г., поради което и нарочното изпращане на „документ/файл“ на писмено изявление на ищеца, че не е съгласен с повторното използване на процесната кръстословица е безпредметно. Отговорността на нарушителя на авторските права е деликтна. Вината се преодолага[1]чл. 95г ЗАПСП, като в случая не е оборена от ответника. Ето защо и съдът приема, че авторското право на Г. Х. да използва създаденото от него произведение, както и да бъде сочен като негов създател, установено от чл.18, ал.1 и чл.15, ал.1, т.4 ЗАПСП, е било нарушено, чрез публикуване извън срока по чл.36, ал.5 ЗАПСП в бр. 173 (2526) от 10.09.2010 г. на в. „София днес“ на създадената от него кръстословица, без той да е посочен като нейн автор, до който правилен извод е достигнали първоинстанционният съд, чието решение, с което предявеният на основание чл. 95б, ал. 1 т. 1 от ЗАПСП е уважен, следва да бъде потвърдено.

В посочената по-горе насока са следните решения на САС-решение № 457/16.07.21г. по т.д. №2628/20г., решение №121/23.02.22г. по т.д. №988/20г. и решение №588/27.09.21г. по т.д. №607/21г.

С оглед изхода от спора, жалбоподателят „Резон“ ООД следва да бъде осъдено да заплати на въззиваемия Х. направените във въззивното производство разноски за заплатен адвокатски хоН.р, в размер на 1500 лв. От страна на процесуалния представител на жалбоподателя не е направено възражение за прекомерност на адвокатското възнаграждение заплатено от въззиваемия, но се прави възражение, че по делото липсват доказателства за направата на тези разноски. Възражението е неоснователно. В договорът за правна помощ представен по делото е посочено, че е внесена сумата 1500 лв. Това отбелязване представлява разписка за внесената сума, поради което съдът счита, че по делото са ангажирани доказателства за извършване на разноските.

Водим от горното Софийският апелативен съд

РЕШИ:

Потвърждава Решение 38 от 06.01, 2023 г. по описа на СГС, ТО, VI - 7 с-в по т.д. 20211100901806/2021 г.

ОСЪЖДА „РЕЗОН“ ЕООД, ЕИК: 121184622, съдебен адрес: гр. София, ул. „Оборище“ № 37, ап.5 да заплати на Г. Р. Х., ЕГН: ***** направените по делото разноски за адвокатско възнаграждение в размер на 1500 лв.

Решението може да бъде обжалвано с касационна жалба при условията по чл.280, ал.1 от ГПК пред ВКС в едномесечен срок от връчването на препис на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____